

UDENRIGSMINISTERIET
Nordgruppen

EUK, j.nr. 400.A.5-0-0
Den 15. januar 2009

Rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser)
den 26.-27. januar 2009

SAMLENOTAT

1. Præsentation af formandskabets prioriteter	2
2. Zimbabwe	5
3. Mellemøsten.....	8
4. Ukraine/Rusland (gasstriden)	10
5. (Evt.) Det vestlige Balkan.....	13
6. (Evt.) Sudan/Darfur	15
7. Eventuelt: Guantanamo	18

1. Præsentation af formandskabets prioriteter

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Det tjekkiske formandskab sammenfatter på engelsk sine prioriteter med 3 E'er: "Economy, Energy and the European Union in the World" – med andre ord: Den økonomiske verdenssituation, energi (herunder i særlig grad klima) og EU's rolle i verden. Det tjekkiske formandskabs præsentation, som gøres til genstand for en åben debat i Rådet, vil have fokus på naboskabspolitikken, herunder særligt på det østlige partnerskab.

2. Baggrund

Det tjekkiske formandskabs prioriteter indskrives i det 18-månedersprogram, der blev forhandlet på plads med Frankrig og Sverige forud for det såkaldte trio-formandskab, som blev igangsat med det franske formandskab 1. juli 2009. Folketingets Europaudvalg modtog orientering om det fransk/tjekkisk/svenske 18-månedersprogram på mødet den 13. juni 2008. Ikke alle formandskaber har valgt at afholde en åben rådsdebat om deres formandskabs-prioriteter og fra tjekkisk side sker det med særligt ønske om også at sætte fokus på formandskabets prioriteter inden for den Europæiske Naboskabspolitik (ENP), herunder særligt det østlige partnerskab.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet vil blive foretaget ved behandling af de enkelte forslag i prioriteterne, efterhånden som de fremsættes.

5. Formål og indhold

Det tjekkiske formandskabs prioriteter sammenfattes med 3 E'er: "Economy, Energy and the European Union in the World" – med andre ord: Den økonomiske verdenssituation, energi (herunder klima) og EU's rolle i verden.

Fsva. den **økonomiske verdenssituation** angiver det tjekkiske formandskab, at man på grundlag af en tæt dialog med medlemslandene vil sikre et koordineret EU-bidrag til G-20-mødet i London i april 2009. Med sigte på at muliggøre den fulde anvendelse af det indre markeds friheder, agter formandskabet også at sætte fokus på udviklingen af de menneskelige ressourcer, herunder gennem støtte til uddannelse, forskning og udvikling. Udviklingen af de transeuropæiske transportnetværk (TEN-T) samt Galileo-programmet står også på det tjekkiske formandskabs dagsorden. Derudover skal EU med Tjekkiet ved roret rette opmærksomheden mod at reducere sine eksterne handelsbarrierer mhp. at bidrage til fremskridt inden for liberaliseringen af verdenshandelen. Fra formandskabet lyder i den forbindelse en klar advarsel

om, at EU ikke skal lade sig friste af en protektionistisk bane, men forblive på den åbne kurs, som hidtil har sikret økonomisk og social velstand. På forårstopmødet i marts vil man drøfte det videre arbejde med Lissabon-strategien.

Fsva. **energi** fremhæver det tjekkiske formandskab først og fremmest sine hensigter om en aktiv involvering i de internationale klimaforhandlinger frem til COP 15 i København i slutningen af 2009. I den forbindelse understreges spørgsmålets bredere perspektiver, herunder konsekvenserne for verdensøkonomien samt for international politik og sikkerhed. Ikke mindst ansporet af gaskrisen mellem Ukraine og Rusland vil også energisikkerhed stå højt på det tjekkiske formandskabs dagsorden. Fokus vil være på diversifikation af udbydere og energiformer (herunder ikke mindst vedvarende energiformer), samt det overordnede mål om at fremme et reelt fælles indre energimarked i EU, der kunne styrke solidariteten mellem medlemslandene. Ligeledes - og på grundlag af Kommissionens 2. Strategiske Energiredegørelse - peger formandskabet på elementer som energieffektivitet, skabelse af alternativer til importerede og fossile brændstoffer, investeringer i nye teknologier, færdiggørelsen af det indre gas- og elmarked, herunder fsva. transit og transport samt koordination ift. netværksoperatører. Med tanke på Rusland fremhæves ligeledes behovet for en stabilisering af forholdet med EU's største energileverandører og udviklingen af stærke forbindelser med nye leverandører særligt i den Kaspiske region.

Fsva. **EU's rolle i verden** fremhæver det tjekkiske formandskab EU's værdisæt som et vigtigt element i den stabiliserende rolle, som EU spiller på verdensscenen. Værdierne sætter bl.a. rammen for udvidelsespolitikken, som det tjekkiske formandskab vil prioritere. I den forbindelse vil forhandlingerne med Tyrkiet fortsætte og det tjekkiske formandskab vil arbejde for, at forhandlingerne med Kroatien når deres afslutning "så snart som muligt". Endvidere fremhæves som vigtig prioritet de transatlantiske forbindelser og dialogen med den kommende Obama-administration om emner som sikkerhed, økonomi, energi og klimabeskyttelse. Af prioriteter fremhæves desuden sikringen af en fælles EU-tilgang til forhandlingerne med Rusland om en partnerskabsaftale med EU. Situationen i Mellemøsten og EU's rolle i tilvejebringelsen af en løsning nævnes også som en central prioritet på linje med fastholdelsen af en ambitiøs udviklingspolitik, en aktiv menneskerettighedspolitik samt behovet for en ihærdig indsats imod spredningen af nukleare våben og deres fremføringsmidler samt ikke mindst imod international terrorisme. I den forbindelse ser det tjekkiske formandskab forankringen af EU's egen sikkerhed i et strategisk partnerskab med NATO som en forudsætning for EU's evne til at gribe til handling i internationale sammenhænge. Endvidere vil formandskabet arbejde for en fortsat styrkelse af Schengen-samarbejdet, den fælles asyl- og migrationspolitik, politi- og toldsamarbejdet samt det civile og strafferetlige samarbejde mellem medlemsstaterne.

Specifikt om formandskabets prioriteter inden for **den Europæiske Naboskabspolitik (ENP)**, som ventes at blive hovedelementet i drøftelsen på rådsmødet fremhæves følgende: Formandskabet ønsker at uddybe EU's relationer med de østlige lande i EU's naboskabspolitik igennem et Østligt Partnerskab (Eastern Partnership) med Ukraine, Moldova, Belarus, Georgien, Armenien og Azerbajjan. Det østlige partnerskab vil indebære en styrkelse af EU's relationer til disse lande indenfor en række forskellige områder som bl.a. handel, energi og

demokratisering. Der vil blive tale om en individuel og differentieret tilgang til landene. Formandskabet vil senere i indeværende halvår organisere et topmøde mellem EU og partnerlandene for at lancere det østlige partnerskab.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke på forhånd udtalt sig om det tjekkiske formandskabs prioriteter, men har en drøftelse heraf onsdag 14. januar 2009 på baggrund af en præsentation af det tjekkiske formandskabsprogram fra den tjekkiske premierminister Mirek Topolánek.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Forslaget vurderes ikke umiddelbart at have nogen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget ses ikke i sig selv at have sådanne konsekvenser. Der vil blive taget konkret stilling til sådanne overvejelser i forbindelse med fremlæggelse af enkelte forslag inden for prioriteterne.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Rådet ventes på rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 26.-27. januar 2009 at modtage en generel præsentation af det tjekkiske formandskabs prioriteter med særligt fokus på naboskabspolitikken. Man forventer fra dansk side at byde det tjekkiske formandskabs prioriteter velkommen og i den forbindelse minde om danske synspunkter på naboskabspolitikken.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Prioriteterne ventes generelt at få en positiv modtagelse og debatten ventes ikke at være kontroversiel, om end drøftelsen med fokus på Den Europæiske Naboskabspolitik – bl.a. i lyset af Gaskrisen – vil kunne synliggøre forskelle i medlemslandenes nationale tilgange til Rusland.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Zimbabwe

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Den negative udvikling i Zimbabwe vil blive drøftet, og der ventes vedtaget konklusioner. Der vil også blive lagt op til en substantiel udvidelse af personkredsen på EU's sanktionsliste over for Zimbabwe med op til 50 personer/virksomheder.

2. Baggrund

Over de seneste måneder vurderes mere end 1.700 mennesker at være døde i Zimbabwe som følge af kolera. Antallet af tilfælde vurderes at andrage mere end 35.000 mennesker. WHO frygter, at antallet af tilfælde kan stige betydeligt til mellem 60 – 100.000.

Det må konstateres, at forhandlingerne mellem Zanu-PF og MDC for indeværende reelt er gået i stå. Tsvangirai har siden begyndelsen af november 2008 opholdt sig i Botswana. Samtidig har MDC (Tsvangirai-fløjen) udtrykt ønske om at tidligere præsident Mbeki bliver afløst på sin post som mægler. Fra sydafrikansk side har man understreget, at dette i givet fald vil kræve en SADC-beslutning, idet Mbeki varetager hvervet på vegne af SADC.

Under tidligere forhandlinger efter indgåelsen af magtdelingsaftalen d. 15. september 2008 har uenigheden samlet sig om besættelsen af indenrigsministerposten – en post, som indebærer ansvaret for politiet. SADC afholdt d. 8. november 2008 topmøde, hvor man uden held forsøgte at formå Tsvangirai til at acceptere, at indenrigsministerposten blev delt mellem Zanu-PF og MDC. Det lykkedes ikke at opnå enighed herom under den seneste forhandlingsrunde i Sydafrika d. 24.-25. november. Derimod opnåedes enighed om en forfatningsændring (amendment 19), som vil sikre det juridiske grundlag for tildelingen af premierministerposten til Tsvangirai. Forfatningsændringen er dog endnu ikke tiltrådt af parlamentet, og MDC (Tsvangirai-fløjen) forlanger, udover vedtagelsen af forfatningsændringen, en løsning af udestående spørgsmål som udpegning af højtstående embedsmænd og ambassadører samt øjeblikkelig indstilling af volden mod oppositionen, før man på ny er rede til at sætte sig ved forhandlingsbordet.

I mellemtiden har Mugabe fyret en række ministre, som ikke opnåede valg til parlamentet ved valget i marts 2008. Mugabe har givet udtryk for, at han snarest påtænker at erstatte de pågældende ministre med nye Zanu-medlemmer og dermed unilateralt etablere en ny Zanu-regering. Samtidig fortsætter volden og intimideringen af oppositionen med arrestationer bl.a. af en række MDC-medlemmer og menneskerettighedsforkæmperen Jestina Mukoko (der er en kendt skikkelse i det danske NGO-miljø), som p.t. er stillet for en domstol.

AU henviser til, at det er SADC, som er i førersædet, og at man støtter organisationen bestræbelser på at løse krisen. Spørgsmålet er, om der på AU topmødet d. 1.-2. februar vil ske

nogen ændring i denne rolle-fordeling. Zimbabwe ventes at komme på dagsordenen for topmødet i en eller anden form, men den manglende konsensus mellem de afrikanske lande om næste skridt i sagen, gør det vanskeligt at forudse resultaterne heraf.

EU har siden 2002 haft sanktioner over for Mugabe og magteliten omkring ham. Listen omfatter p.t. 183 personer i Mugabes og Zanu's inderkreds, herunder personer inden for politiet ansvarlige for den seneste tids vold og intimidering af oppositionen. Der forventes på rådsmødet en substantiel forøgelse af personkredsen på sanktionslisten med op til 50 personer/virksomheder.

De nordiske udenrigsministre udsendte d. 19. december en erklæring, hvori de traditionelt stærke bånd mellem landene i det sydlige Afrika og de nordiske lande understreges. Der udtrykkes alvorlig bekymring over den aktuelle humanitære situation og krænkelserne af basale menneskerettigheder, ligesom de manglende fremskridt i den politiske forhandlingsproces beklages. Ministrene udtrykker ønske om en afslutning på Mugabes dårlige regeringsførelse.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Drøftelse og vedtagelse af konklusioner om situationen i Zimbabwe. EU ventes at udtrykke dyb bekymring over forværringen i den humanitære situation, herunder den omfattende kolera-epidemi, beklage stilstanden i de politiske forhandlinger og udtrykke dyb afstandtagen fra de seneste arrestationer af MDC-medlemmer og menneskerettighedsaktivister. Ministrene forventes også at appellere til et øget SADC, AU og FN-engagement. Der vil samtidig blive lagt op til en substantiel udvidelse af personkredsen på EU's sanktionsliste over for Zimbabwe med op til 50 personer/virksomheder.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter konklusioner, som udtrykker bekymring over den humanitære situation; den manglende fremdrift i forhandlingerne om dannelsen af national samlingsregering og et fortsat engagement fra SADC, AU og FN. Regeringen støtter en udvidelse af EU's sanktioner over for Zimbabwe.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed i EU-kredsen om konklusioner med ovennævnte budskaber og en udvidelse af sanktionslisten.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 5. december 2008.

3. Mellemøsten

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling. Udviklingen i Gaza og det sydlige Israel vil derfor stå centralt i drøftelserne, herunder EU's rolle og bidrag til en holdbar og vedvarende våbenhvile, som både kan befordre en hurtig og markant forbedring af den humanitære situation for befolkningen i Gaza og være med til at få genoptaget fredsprocessen fra Annapolis. Der forventes rådskonklusioner.

2. Baggrund

Gaza har siden juni 2007 været kontrolleret af terrororganisationen Hamas, der overtog magten ved en voldelig aktion mod Fatah-styret. Hamas har siden indsmuglet et stort arsenal af våben, gravet tunneller og styrket sine positioner i Gaza. Hamas var i modsætning til Israel ikke interesseret i at forlænge våbenhvilen, der udløb den 19. december 2008. I dagene efter våbenhvilens ophør indledtes et raketbombardement mod det sydlige Israel. Denne udvikling førte til, at den israelske regering besluttede sig for at handle militært og indledte luftangrebene den 27. december 2008.

Hamas raketbombardement må ses som en bevidst provokation på et sensitivt tidspunkt, hvor Israel står overfor valg til Knesset den 10. februar 2009, og hvor der er et vist politisk vakuum som følge af transitionsperioden i USA. Hamas går efter at undergrave de igangværende fredsinitiativer mellem både Israel og palæstinenserne og Israel og Syrien. Derfor er det så vigtigt, at vi hurtigt får indstillet kamphandlingerne, så de radikale kræfter i regionen ikke styrkes, og så vi kan komme tilbage til fredssporet.

Hovedprioriteterne for de igangværende diplomatiske bestræbelser er at forbedre den øjeblikkelige humanitære situation i Gaza og at skabe en langsigtet holdbar våbenhvile. Med vedtagelsen den 8. januar 2009 i FN's Sikkerhedsråd af resolution 1860, der opfordrer til en omgående, holdbar og fuldt respekteret våbenhvile, der skal lede til fuld israelsk tilbagetrækning, er der taget et vigtigt skridt i denne retning. Det vil være afgørende, at en våbenhvile bliver permanent og holdbar og giver både Israel og palæstinenserne den nødvendige sikkerhed. Dermed menes stop for Hamas' raketangreb mod Israel og stop for indsmugling af våben til Gaza, mens Israel skal trække sig tilbage fra offensiven i Gaza.

Fra dansk og hollandsk side har man på den baggrund opfordret det tjekkiske EU-formandskab og de andre EU-lande til, at EU, gerne sammen med andre villige lande, tilbyder Egypten og de palæstinensiske myndigheder at sende et væsentligt politibidrag til en effektiv kontrol og overvågning af grænsen mellem Egypten og Gaza. Fra dansk side vil man selv i den forbindelse kunne bidrage med politipersonel. Det vil indgå som et element i det internationale samfunds

diplomatiske bestræbelser på at finde en løsning på konflikten og vil kunne bidrage til at skabe betingelserne for en permanent og bæredygtig våbenhvile i Gaza.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling i Gaza og det sydlige Israel. EU's rolle og bidrag til at skabe en holdbar og vedvarende våbenhvile, som både kan befordre en hurtig og markant forbedring af den humanitære situation for befolkningen i Gaza og være med til at få genoptaget fredsprocessen fra Annapolis, vil være omdrejningspunkt for drøftelserne.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget's konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter fuldt ud og aktivt de forskellige EU-tiltag, og det vil den også gøre fremover. Målet på lidt længere sigt er at få parterne til at genoptage fredsprocessen fra Annapolis. Grundstammen for fredsprocessen - en tostats løsning og en omfattende regional fred - har ikke ændret sig. I første række vil det ud over forhandlingerne mellem Israel og PA dreje sig om, at Syrien og Israel genoptager deres kontakter.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om en markant EU-indsats for at medvirke til at bringe fredsprocessen tilbage på sporet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 5. december 2008.

4. Ukraine/Rusland (gasstriden)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte situationen vedrørende forsyningen af russisk gas til EU-lande via Ukraine. Der ventes for indeværende ikke vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

Forhandlingerne frem til årsskiftet mellem det russiske gasselskab Gazprom og ukrainske gasselskab Naftogaz om betingelserne i 2009 for gasleverancer til Ukraine og transit igennem Ukraine af russisk gas førte ikke til enighed. Derfor reducerede Gazprom pr. 1. januar gasforsyningen til Ukraine med ca. 110 mio. kubikmeter pr. døgn, svarende til Ukraines gasforbrug. Iflg. ukrainske myndigheder reducerede Gazprom imidlertid gasmængden så meget, at det gik ud over transitleverancerne til EU-lande, hvorfor Ukraine var nødt til at supplere transitgassen fra egne lagre.

Den 6.-7. januar 2009 stoppede Gazprom helt gasleverancerne til Ukraine. Gazprom har begrundet dette skridt med, at Ukraine "stjæler" transitgassen bestemt for EU- og andre lande. Gazprom har øget gasforsyningerne til EU-lande via Belarus, men slet ikke i et omfang der kan kompensere for reduktionen via Ukraine.

Gaskrisen har medført kraftige reduktioner i den gasmængde, som en række EU-lande, Tyrkiet og lande på det vestlige Balkan modtager. Blandt EU-landene er især Bulgarien, Slovakiet, Ungarn, Tjekkiet, Rumænien og Grækenland ramt. Bl.a. Bulgarien, Slovakiet og Ungarn har indført rationering af gasforsyningen til især virksomheder, idet forsyningen af husholdninger og hospitaler prioriteres. Situationen skærpes af, at der aktuelt er ganske koldt i Øst- og Centraleuropa.

Konflikten mellem Gazprom og Naftogaz handler om prisen på gas til Ukraine og prisen for transit af russisk gas gennem Ukraine. Gazprom kræver en forhøjelse af den hidtidige gaspris for Ukraine, mens Naftogaz kræver en forhøjelse af transitafgiften. Der er endvidere uenighed om betaling af ukrainsk restgæld til Gazprom. Det er uklart, hvilke øvrige parametre, der har indgået i forhandlingerne og de hidtidige ikke-transparente gasaftaler. Det anstrengte politiske forhold mellem Rusland og Ukraine spiller formentlig også en rolle.

EU-formandskabet og Kommissionen udsendte den 6. januar 2009 en erklæring, hvori den substantielle reduktion af gasleverancer til EU-lande blev betegnet som helt uacceptabel. Det blev samtidig krævet, at gasleverancerne til EU-lande øjeblikkeligt genetableres, og at de to parter straks genoptager forhandlingerne mhp. at nå frem til en løsning. I forbindelse med det uformelle rådsmøde (almindelige anliggender) den 8. januar 2009 blev der udsendt en erklæring, hvori EU opfordrede de to parter til at acceptere uafhængig monitorering af gasleverancerne gennem Ukraine. Erklæringen påpegede bl.a., at parternes manglende vilje til at løse problemet

vedr. gasforsyningerne forringer deres troværdighed. EU-formandskabet og Kommissionen har været i tæt kontakt med parterne, men ikke involveret sig direkte som mægler.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Gasstriden og energipolitiske spørgsmål relateret hertil ventes drøftet som dagsordenspunkt både under generelle anliggender og eksterne relationer. Det står endnu ikke klart, hvad EU-formandskabet ønsker at opnå med drøftelsen af disse punkter. Det vil i høj grad afhænge af, hvorledes gasstriden udvikler sig frem mod rådsmødet. EU-formandskabet har dog oplyst, at man forventer at drøfte a) status i gasstriden, b) den politiske situation, herunder i relation til PCA-aftalerne med Rusland og Ukraine, c) opfølgning på det uformelle rådsmøde om generelle anliggender den 8. januar 2009 og d) forberedelse af energitopmødet i margenen af forårstopmødet.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Det står endnu ikke klart, hvorvidt EU-formandskabet evt. vil fremsætte forslag i relation til gasstriden. Gasstriden har selvsagt potentielt store økonomiske konsekvenser for de berørte EU-lande. Danmark er ikke umiddelbart berørt af gasstriden i kraft af dansk egenproduktion af naturgas.

9. Høring

Sagen skal ikke i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side baserer man sig umiddelbart på følgende positioner vedr. gasstriden:

- Der er tale om en markant skærpelse af gasstriden mellem Rusland og Ukraine med potentielt store konsekvenser for EU-lande.
- Støtte til EU-formandskabets bestræbelser på at holde fortsat tæt kontakt til de to parter, men undgå at involvere sig direkte som mægler.
- EU må opretholde presset på de to parter med henblik på at genoptage forhandlingerne og finde en varig og transparent løsning. EU må henvise til Ruslands og Ukraines forpligtelser som hhv. gasleverandør- og transitland. Det kan endvidere påpeges, at Rusland og Ukraine i stigende grad vil miste troværdighed som pålidelig gasleverandør

og transitland – og at EU nærmere må overveje konsekvenserne heraf. EU bør især intensivere bestræbelserne på at mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og undgå ensidig afhængighed af en enkelt eller nogle få leverandører.

- EU må tale med én stemme i denne sag.
- EU-landene må koordinere tiltag mhp. at imødegå konsekvenserne af de reducerede gasleverancer til EU-lande.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-formandskabet betragter primært striden som en kommerciel tvist mellem to parter. Formandskabet finder, at EU må holde tæt kontakt til parterne, men ikke involvere sig direkte som mægler. Formandskabet henviser til den store uklarhed om de hidtidige gasaftaler mellem Rusland og Ukraine og de ikke-transparente forhandlinger mellem parterne. Det handler i første omgang om at få parterne tilbage til forhandlingsbordet. Der er i EU-kredsen bred støtte til denne linje.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5. (Evt.) Det vestlige Balkan

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Der ventes en drøftelse af Det vestlige Balkan og muligvis vedtagelse af rådskonklusioner. Fokus ventes at være på Montenegro, Serbien og Kosovo.

2. Baggrund

Montenegro indgav den 15. december 2008 en ansøgning om medlemskab af EU til det daværende franske formandskab. EU har i forvejen undertegnet en Stabiliserings- og Associeringsaftale med Montenegro. En såkaldte interimsaftale med de handelsmæssige bestemmelser er trådt i kraft, og ratifikationsprocesserne for selve stabiliserings- og associeringsaftalen er i gang i EU-landene.

For Serbiens vedkommende er stabiliserings- og associeringsaftalen med EU ligeledes undertegnet, men i forbindelse med undertegnelsen af aftalen i april 2008 blev det samtidig besluttet, at såvel iværksættelse af interimsaftalen som indledning af nationale ratifikationsprocedurer for selve aftalen skulle afvente en beslutning i Rådet om, at Serbien samarbejder fuldt ud med Krigsforbrydertribunalet for det tidligere Jugoslavien (ICTY). Den krigsforbryderanklagede Radovan Karadzic blev taget til fange i juli måned af de serbiske myndigheder og efterfølgende overført til Krigsforbrydertribunalet i Haag. Der er herefter kun to ICTY-tiltalte på fri fod, herunder Mladic.

EU's politi- og retsstatsmission (EULEX) i Kosovo har været operativ siden den 9. december 2008. Det er forventningen, at EULEX vil overtage det fulde operative ansvar fra UNMIK indenfor sit mandat på retsstatsområdet i løbet af foråret, hvor EULEX opnår fuld operationskapacitet. EULEX er til stede i hele Kosovo, idet det er lykkedes at opnå en forståelse blandt de involverede partner om at lade EULEX operere også i de Kosovo-serbiske majoritetsområder i det nordlige Kosovo.

3. Hjemmelsgrundlag

Overvejelser om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der ventes en generel drøftelse af Det vestlige Balkans EU-tilnærmelse, herunder Montenegros ansøgning om medlemskab af EU. Der vil muligvis blive vedtaget rådskonklusioner herom, som anerkender den montenegrinske medlemsansøgning.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side venter man at kunne støtte rådskonklusionerne med det forudsete indhold.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed om synspunkter, som svarer til de danske.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 5. december 2008.

6. (Evt.) Sudan/Darfur

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådets drøftelse af Sudan forventes at fokusere på ICC's forventede arrestordre mod præsident Bashir, såfremt denne måtte foreligge inden rådsmødet. Herudover kan det forventes, at deployeringen af UNAMID, Darfur fredsforhandlingerne samt den spændte situation mellem Nord- og Sydsudan vil blive drøftet. Der forventes vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

Situationen i Darfur er fortsat meget alvorlig og præget af udbredt vold og lovløshed. Forhandlingerne mellem regeringen i Khartoum og oprørsgrupperne går stadig træt. Den Arabiske Liga og en række arabiske lande har engageret sig stærkere i fredsprocessen de seneste måneder, sandsynligvis som følge af ICC sagen mod præsident Bashir. Oprørsgrupperne er på deres side skeptiske overfor stærk arabisk involvering, der ikke ses som neutral. I november lancerede Bashir en række initiativer i forbindelse med dialogprocessen 'Sudan Peoples Initiative' og der har igennem adskillige måneder været konsultationer om mulige fredsforhandlinger i Qatar, men disse initiativer mangler fortsat at vise resultater. Det er vigtigt, at alle initiativer støtter op om den fælles FN/AU udsending, Djibrill Bassolé, og at ICC spørgsmålet bliver holdt udenfor de egentlige Darfur fredsforhandlinger.

ICC's chefanklager Ocampo fremlagde i juli 2008 et anklageskrift, der implicerer præsident Bashir i folkemord og forbrydelser imod menneskeheden. Anklageren anmodede ved samme lejlighed om udstedelse af arrestordre mod præsidenten. Domstolen overvejer nu om en sådan skal udstedes mod Bashir, og en afgørelse vil formentlig foreligge i slutningen af januar eller i starten af februar. I efteråret kørte Sudan en målrettet kampagne for at få lande i regionen til at bakke op om et krav til FN's Sikkerhedsråd om at benytte sin ret til at suspendere sagen i 12 måneder (art. 16 i Rom-statutten). Kravet blev bakket op af lande i regionen samt AU, OIC og den Arabiske Liga, der mener, at ICC anklagerne mod Bashir vil underminere fredsprocessen. Det stod dog efter nogen tid klart, at der ikke ville kunne samles et flertal for suspension i Sikkerhedsrådet, og Sudan har den seneste tid ikke forfulgt denne dagsorden aktivt.

Danmark har sammen med det øvrige EU klart støttet, at de ansvarlige for overgrebene i Darfur bør retsforfølges. Ud over en aktiv indsats under Sikkerhedsrådsmedlemskabet stod Danmark endvidere bag stærkt sprogbrug i juni 2008 om Sudans samarbejde med ICC, der indføjedes i GAERC- og DER-konklusioner.

Der er fortsat stor mistillid mellem ledere fra Nord- og Sydsudan, hvilket vanskeliggør gennemførelsen af fredsftalen mellem Nord og Syd, som blev undertegnet den 9. januar 2005. Det afgørende spørgsmål om grænsedragning omkring det olierige Abyei område udestår fortsat, ligesom forberedelserne til afholdelse af valg i 2009 er forsinkede. På positivsiden skal

det dog nævnes, at folketællingen er gennemført, en valglov vedtaget, valgkommissionen nedsat og en ny fælles administration for Abyei udnævnt.

Deployering af den fredsbevarende styrke UNAMID i Darfur er fortsat en topprioritet for FN og AU. Imidlertid har opgaven vist sig vanskeligere end først antaget på grund af manglende sudanesisk samarbejdsvilje, de fysiske forhold i Sudan, de afrikanske troppers parathed, samarbejdsvanskeligheder mellem FN og AU, m.m. Derfor er alene 12.465 af de planlagte 26.000 mand på plads for indværende. Der må også fremover forventes betydelige forsinkelser i udsendelse af UNAMID-styrken. FN Sekretariatet vurderer allerede nu, at det er usandsynligt at man når det planlagte mål om at have deployeret 80% af styrken inden udgangen af marts. Især FN's generalsekretær og USA presser pt. på for at opnå en hurtigere deployering af styrken, og for nyligt har Bashir givet sig i forhandlingerne med FN, og der er blevet forhandlet en aftale på plads, med en række konkrete delmål for deployeringen.

Mandatet for ESDP-operationen EUFOR i Tchad og Den Centralafrikanske Republik (CAR), der har til formål at forbedre sikkerheden i fire flygtningelejre langs grænsen til Sudan og understøtte indsættelsen af en civil FN-ledet politimission i flygtningelejrene udløber til marts 2009 og der arbejdes pt. på at lade FN-styrker overtage missionen.

3. Hjemmelsgrundlag

Overvejelser om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Drøftelse af den forventede ICC arrestordre mod præsident Bashir, herunder konsekvenserne for Darfur fredsforhandlingerne og for sikkerheden for vestlige lande/borgere og FN udsendte i Sudan samt EU's reaktion på arrestordren og betydningen for de diplomatiske forbindelser til landet inkl. med præsidenten selv. Endvidere forventes en drøftelse af deployeringen af UNAMID, fredsforhandlingerne for Darfur og forholdet mellem Nord- og Sydsudan herunder implementeringen af fredsaftalen (CPA'en).

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vil under drøftelserne i Rådet arbejde for, at EU støtter ICC's fortsatte arbejde vedr. Sudan, inkl. implementering af en evt. arrestordre mod præsident Bashir. Derudover vil regeringen arbejde for, at EU fastholder sin støtte til indsættelsen af UNAMID, Darfur fredsforhandlingerne og implementeringen af Nord-Sydfredsftalen (CPA) for Sudan.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed om vigtigheden af at bakke op om ICC's arbejde og implementering af en evt. arrestordre mod præsident Bashir. Der kan dog forventes nuancer i hvor stærk en støtte det synes betimeligt at udtrykke under henvisning til konsekvenserne for Darfur fredsforhandlingerne samt sikkerheden for vestlige lande/borgere og FN udsendte i Sudan. Derudover forventes der at være bred opbakning til de fortsatte bestræbelser på deployering af UNAMID og om at bringe parterne i Darfur-konflikten til forhandlingsbordet. Endvidere er der enighed om behovet for at sikre gennemførelsen af nord-sydfredsftalen (CPA) for Sudan.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 13. juni 2008.

7. Eventuelt: Guantanamo

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der ventes en principiel drøftelse i Rådet af signalerne fra den tiltrædende amerikanske administration om lukning af fangelejren på Guantanamo og af EU-landenes muligheder for evt. at bidrage til, at lukning finder sted. Der ventes ikke vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

I et brev af 10. december 2008 fra den portugisiske udenrigsminister, Mr. Luis Amado, til udenrigsministrene i EU-landene, samt til HR Solana og EU-kommissær Ferrere-Waldner, henvises der til den tiltrædende amerikanske administrations intentioner om at lukke fangelejren på Guantanamo. Amado opfordrer i brevet til, at man fra europæisk side over for den nye amerikanske administration udtrykker villighed til at hjælpe med lukningen. Det anføres i brevet, at dette kan ske ved at tage imod frigivne fanger.

Det foreslås fra portugisisk side, at Guantanamo-sagen tages op til drøftelse på GAERC ved førstkommende lejlighed.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Det forventes, at der under dagsordenspunktet eventuelt vil være en generel og foreløbig drøftelse af EU-landenes muligheder for at støtte en lukning af Guantanamo-fangelejren.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side er der stor tilfredshed med, at den tiltrædende amerikanske administration tilsyneladende er i færd med at konkretisere planerne for en lukning af fangelejren i Guantanamo. Den danske regering har konsekvent fastholdt, at tidsubegrænset tilbageholdelse af fanger på Guantanamo-basen er uacceptabel. Det er et punkt, som regeringen har lagt stor vægt på i dialogen med USA, siden fangelejren blev etableret. Regeringen ønsker – i lighed med det øvrige EU – at lejren bliver lukket hurtigst muligt, og støtter tiltag som kan føre til en afvikling af lejren.

For så vidt angår det særlige spørgsmål om eventuel modtagelse af løsladte personer fra Guantanamo, har regeringen senest i forbindelse med en konkret amerikansk anmodning i 2007 afvist denne mulighed, da det i medfør af gældende udlændingeretlige regler ikke er muligt at give løsladte fra Guantanamo opholdstilladelse i Danmark. Regeringen rådførte sig den 28. juni 2007 med Det Udenrigspolitiske Nævn om sagen, hvor der kunne konstateres bred tilslutning til regeringens indstilling.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det har hidtil været holdningen blandt alle EU-partnere, at lejren i Guantanamo burde lukkes hurtigst muligt.

En række EU-lande har siden lejrens oprettelse modtaget en række løsladte personer, der enten var statsborgere eller havde anden permanent tilknytning til de pågældende EU-lande. Ingen EU-lande har endnu modtaget løsladte personer fra Guantanamo uden en sådan tilknytning. Enkelte EU-lande har i den seneste tid offentlig tilkendegivet, at de vil overveje at imødekomme en eventuel kommende amerikansk anmodning om modtagelse af løsladte personer fra Guantanamo som led i en samlet plan for fangelejrens afvikling.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.